

Hänvisning

Enligt er begäran 13.10.2023

VN/11255/2023

Social- och hälsovårdsministeriet

Pb 33

FI-00023 STATSRÅDET

Kontaktperson

Christel Liljebäck, telefon +358 (0)18 25552

christel.liljeback@regeringen.ax

registratorskontoret.shm@gov.fi

Ärende

Utlåtande över regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av tobakslagen

Ålands landskapsregering har den 13.10.2023 mottagit en begäran från social- och hälsovårdsministeriet om utlåtande angående regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av tobakslagen.

Avsikten med ändringen är att införa en definition av rökfria nikotinprodukter, omfattande nikotinpåsar och produkter som har en nära likhet med sådana i lagstiftningen. I huvudsak är syftet att bestämmelserna om rökfria nikotinprodukter i stort sett ska motsvara tobakslagens bestämmelser om tobaksprodukter och nikotinvätskor. De föreslagna ändringarna omfattas av gräns för nikotinhalt, förbud mot smaker som tilltalar ungdomar och förbud mot smaker av alkohol och cannabis. Utformningen på förpackningarna ska förenhetligas och vara försedda med hälsovarningar. Detaljhandeln med produkterna görs tillståndspliktig och partihandeln anmälningsskyldig samtidigt som distansförsäljningen av produkterna förbjuds. Mängdgränser och tidsgränser för införsel införs och för övervakningen av produkterna och försäljningen tas en avgift ut. Dessutom föreslås det att användningen av rökfria nikotinprodukter ska förbjudas i lokaler och på utomhusområden som används av daghem eller läroanstalter som ger förskoleundervisning, grundläggande utbildning, yrkesutbildning eller gymnasieutbildning och på utomhuslekplatser. Resandeförsel av rökfria tobaksprodukter, såsom snus, föreslås minska från nuvarande begränsningar.

Lagstiftningsbehörigheten

I enlighet med 18 § 12 och 22 punkterna i självstyrelselag (1991:71) för Åland (nedan självstyrelselagen) har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om näringsverksamhet och hälso- och sjukvård, med de undantag som föreskrivs i 27 § 24, 29 och 30 punkterna. Enligt 27 § 10 punkten i självstyrelselagen hör konsumentskydd till rikets behörighet samt i enlighet med 27 § 12 punkten i självstyrelselagen hör utrikeshandel och handelspolitiska begränsningar rörande in- och utförsel av varor till rikets behörighet. Då bestämmelserna

väsentligen omfattar hälso- och sjukvård, hör frågor om införsel av tobaksvaror från länder utanför den Europeiska unionen till landskapets behörighet.

Skyddande av hälsan hos dem som använder tobaksprodukter eller som på annat sätt utsätts för skadeverkningar till följd av nyttjandet av tobak eller relaterade produkter är på Åland landskapets myndigheters och lagstiftande organs ansvar.

I såväl tobak som i relaterade produkter ingår hälsofarliga kemikalier. Med hälsofarliga kemikalier avses gifter i enlighet med 27 § 30 punkten självstyrelselagen, för vilka riket har lagstiftningsbehörighet i fråga om framställning och fastställande av deras användningsändamål. I 30 § 8 punkten i självstyrelselagen framgår att förvaltning, som enligt lagstiftningen om framställning och användning av hälsofarliga kemikalier ankommer på en riksmyndighet, ska i landskapet handhas av landskapsregeringen eller av någon annan i landskapslag utsedd myndighet. I dagsläget regleras innehållet och begränsning av nikotin i nikotinpåsar på Åland med stöd av 1 § 1 mom. landskapslag (1990:32) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om kemikalier (nedan kemikalieblankettlagen) och 45 b § 1 mom. i kemikalielagen (FFS 599/2013), tillämplig på Åland genom kemikalieblankettlagen.

Landskapsregeringens utlåtande

Ämbetspråket inom landskapsförvaltningen är svenska, i enlighet med 36 § i självstyrelselagen. Landskapsregeringen noterar att materialet inte översatts i dess helhet till svenska. Huvudsakligt innehåll och justeringar i lagtext har översatts till svenska, medan såväl detaljmotiveringar som konsekvensanalyser saknas på svenska. Landskapsregeringen kan med anledning av ovanstående inte ta ställning till det materiella innehållet i lagförslaget. Regeringens proposition omfattar härutöver rättsområden inom landskapets egen lagstiftningsbehörighet. På grund av att underlag saknas på svenska samt landskapets lagstiftningsbehörighet på området avger landskapsregeringen inget utlåtande.

Minister

Annette Holmberg-Jansson

Jurist

Christel Liljebäck